

GENT NOVA

Periòdic Catalanista ↔ Portaven del Centre Catalanista "Gent Nova"

Sortirà cada dissapte

ANY XIV

BADALONA 9 NOVEMBRE 1912

NÚM. 572

Redacció y Administració: Lluç, 51, 53 y 55 y Sant Francesc, 58 y 60. - Badalona

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Badalona, al mes 50 cèntims. Fora, trimestre 1'50 pessetes. Número solt 10 cèntims

Tots los treballs se publican baix la exclusiva responsabilitat de sos autors.—No's tornen els originals.

Vergonya eterna á aquells que, despreciant son idioma, alaben el dels altres. - DANTE

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materies religioses, polítiques y socials.

(DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA)

NOTES LOCALS

L'ENTERRAMENT D'UNS PROJECTES?

Es cosa discutible si existeix el dret, pero és innegable y ben evident que de fet se regoneix a tot particular, en lo seu, el que puga ferne lo que'n vulga, encara que sia atropellant interessos d'altri, mentres tira a salvar lo seu. Com és innegable y evident també, que per ningú que tingui la més lleu dósis de sentit comú se pretendrá sostenir que en coses comunals el major bé de tots degui quedar supeditat a les conveniencies de un o uns més o menys ben intencionats en lo que al govern municipal fassa referencia. Y consti que no's referim, al dir aixó, al aspecte administratiu, sinó al aspecte que ben podem dir partidista de la qüestió que aném a tractar.

Els que'l dilluns vagin assistir a la sessió del nostre Ajuntament, o'ls que'n hajan sentit parlar explicantlos llealment els fets, s'haurán, segurament, format un ben pobre concepte de la majoria del nostre Municipi y s'haurán dit que ben poca cosa se'n pot prometre Badalona d'una majoria bue divaga fins en lo que li donen fet. Certament és un cas insòlit lo succeït.

A darrers de Juny d'aquest any, la minoria federal nacionalista presentá a la consideració del nostre Ajuntament un projecte d'empréstit per a la reforma y nova construcció del Escorxador, Cementiri, Grupus escolars, Beneficencia y Plánot d'Urbanisació del Aixamplis de la nostra ciutat y un altre projecte de protecció obrera.

L'Escorxador está manat re-formar; el Cementiri está ordenat el seu tancament y prohibides noves construccions; la Beneficencia sabem lo molt que se deu fer en aquest ram; de la necessitat de les escoles ni cal parlarne; y'l Plánot d'Urbanisació

del Aixamplis ningú s'atrevirá a negar lo indispensable que és en una ciutat creixent com la nostra. Y per altra part l'atenció que mereix el projecte de protecció obrera.

Tenint tot aixó en compte, es ben cert que tots els badalonins que per demunt de tot se preocupen seriament de les necessitats de la població, se preocuparen al seu temps d'aquells projectes y formaren opinió dels mateixos, y GENT NOVA, polsant opinions autorisades en aqueixes qüestions y recordant les memòries de les comissions d'Hisenda de desde'l 1906, exposá al seu temps ab noblesa y llealtat el seu criteri y feu les observaciones que va créuer pertinents.

En qualsevol poble de qualsevol pais del món ont quiscuna volta s'hi haja parlat, ja no dirém de cultura sinó de sentit comú, en els qui'l regeixin, si de bona fè ho fan, no se'ls hi escaparà el deure que tenen d'estudiar, de procurar, per tots els medis bonament possibles, el mellorament, la progressió y l'engrandiment moral y material del seu poble. Perqué, per migrat que sia l'intelecte d'un, bé compendrà que l'esser regidor d'una població no s'acompleix pas ab sols assistir, ben mudat, a solemniais jornades.

Y tots aquestos modestos coneixements hauriem de negar, en bloc, a la majoria del nostre Ajuntament, si no fós que nosaltres creiem en algun d'ells coneixements bastants pera compèndrer l'alcans y veritable necessitat de la realisació en la forma mellor y més factible d'aquells projectes, y fins prou forsa moral sobre algun dels demés pera ferlo seguir.

Feta aquest afirmació, es natural que'l que no coneix certes interioritats de la baixa política que tot ho malmena, per gran y sant que sia, no arribi a explicar-se, doncs, el perquè del enterrament, per

la majoria, d'un projecte que indubtablement es indispensable en la nostra ciutat y que en aqueixa o en altra parecuda forma s'implantarà, qui sab si per la mateixa majoria, l'any vinent o un altre que no trigarà gaire, perquè es de necessitat.

Mirat, aixís, pera fora, a cop d'ull, llegint els extractes de la sessió, ja veuríem que la majoria no apoya en cap raonament el volguer enterrar per *in eternum* el projecte, y endinsantnos més, arribaríem al convenciment de que deuen esser gent incapacitada, tonta. Empró, com que, com ja hem dit abans, en algun d'ells no ho podem pas creure aixís, ja que, además, bé tenen prous amics capassos de compendrer aquells projectes y orientarlos en aqueixa qüestió, hem d'arribar, lògicament, a la conclusió, ben trista conclusió per cert, de que sols la baixa política és la que domina en aquesta qüestió a la majoria.

Veíemho sinó. S'ha de construir, per força, per manament superior, un nou Cementiri; s'ha de reformar seriament, per força, l'actual Escorxador; s'ha de fer, perquè també és de necessitat y perquè pot esser una bona font d'ingressos municipals, un nou plànol del Aixamplis; y és indubitable que a Badalona hi manquen escoles y sobretot que estiguin en locals adequats. Se presenta un projecte que vé a acomplir ab aqueixes necessitats, ningú hi té res que dir y queda quatre mesos en el Municipi. Creíem que temps a bastament pera enterarse y informarse bé de la bondat o no bondat dels projectes, de la necessitat o no necessitat d'implantarlos, de la possibilitat o no possibilitat de la seva realització dintre ls medis ab que compta o pot procurarse el Municipi. Res d'aixó s'ha fet, sinó tot lo contrari.

S'ha passat temps y més temps dormint el projecte el són dels justos y al cap de quatre mesos surt de les taules oficinesques sense una observació per part de la majoria, sense un comentari, sense una objecció, sense, en fi, una manifestació que podia esser justa o equivocada, però noble y lleal. Tot han sigut reticencies, evasives, y al lògic raonament den Casas, hi contestava en Pujol desde la presidencia, com temerós de que li embullessin els demés de la majoria el seu difícil treball, ho regoneixem, d'enraonar bastant sense dir rés.

La conducta de la majoria no volguent donar la seva opinió a uns tan trascendentals com necessaris projectes, després d'haverlos tingut quatre mesos a la seva disposició pera estudiarlos o ferlos estudiar si no se'n creien prou capacitats, porque era un seu deure tenirne opinió, propia o enmatlleuada, demostra d'una manera que no deixa lloc a cap dubte, que la majoria, per dessobre dels interessos del poble, hi posa l'interés del partit. Perque no podien aduir altra raó pera imposar per la força del número que's nomeni una ponencia que ho estudiï després de quatre mesos de geure'ls projectes en les oficines pera que'ls regidors els estudiessin y sense que abans vulguin de cap manera donar el seu parer. Es la única manera de fer desaparèixer

del seu devant aqueixos projectes sense compromisos: nomenar una ponencia que mai més dongui el seu parer. Si ara'ls han fet geure quatre mesos, bé pot la ponencia que's nomeni, — que seràn tots de la majoria, porque es natural que les minories no hi vulguin participació, car no se'ls vol dir quin es el criteri de la majoria y per lo tant no se sab aont van, — ferlo geure un parell d'anys més.

Es una ben trista condició de la baixa política el volguer ensorrar, matar en flor, tota iniciativa que no sia propia; y més trist encara es el que les conseqüencies no les sofreixen propiament, sino que'l qui les sofreix es tot el poble. Dilluns, la majoria del nostre Ajuntament feu un enterrament de pobre als projectes d'empréstit pera la reforma y nova construcció del Escorxador, Cementiri, Grupus Escolars y Plànol del Aixamplis de la ciutat y al projecte de Protecció obrera. Si no hi ha novetat, en la sessió del vinent dilluns li cantaràn uns funerals de gracia.

En la votació hi hagué empat que si no hi ha rés de nou deurà decidir la presidencia, que per les manifestacions fetes en la sessió d'aquesta setmana, ja n'hem de deduir que's decidirà per l'enterrament. Dos regidors de la majoria, empró, faltaven en aquells moments en el saló: en Planas y en Doménech Galcerán. Aquestos dos podrien encara, en la sessió del dilluns, fer tornar enrra a la majoria y portarla al camí de la discussió dels projectes. Ho faràn? Sia'ns permés el dubtarho.

Y mentres esperem la prevista sort definitiva que ha de càbrer an aqueixos projectes, lamentem una volta més que les ambicions personals y l'afany de domini tinguin més força y triomfin per dessobre de lo que en tots moments y en tots els llocs deuría esser primordial: l'interés de la comunitat, de la colectivitat si millor vos plau.

D'UNES «LLÁGRIMES»...

Aquells que'n vigílies de les eleccions municipals darreres dirigien tota mena d'atacs y insults al Centre «Gent Nova», calificant la actitud que va pendre d'immoral y de que ab ella preteníem enganyar al públic, ens dediquen ara unes ratlles, plenes de llágrimes de cocodril, ab les que pretenen fer veurer que senten simpatia per la noble y entusiasta entitat catalanista.

¿Qui pot creurer que siguin sinceres aitals manifestacions? Ningú. Perquè a Badalona sortosament tots ens coneixém y es ben pública la guerra sorda que contra la nostra entitat s'ha fet y s'està fent per alguns que aixís volen venjarse de que no s'hagi volgut supeditar a l'orgull y a les ambicions dels directores de la coalició de dretes; conservant al portarse aixís el Centre «Gent Nova» la puresa dels seus ideals y la independència absoluta en tots els actes que se presentin.

Y no cal que s'en preocupin de si som molts o pocs; la quantitat, allà aont hi han ideals, es lo de menys. Quan varem comensar la campanya contra'l caciquisme érem molts menys que ara y no

obstant varem assolir el triomf. Lo que fou una vegada pot tornar a ésser, y es per aixó que lluitem y aquesta es nostra bandera: combatrer a tots els que juguen ab la voluntat del poble y l'enganyen.

A més no serem pas tan poca cosa com volen fer créurer que suposen, quan els que aixís parlen es la séva principal dèria el combatrens; y ja se sab, tot lo que en la política se combat té un valor, y nosaltres el devém tenir molt gran en la política badalonina, quan s'usa de tota mena d'armes, procediments y fins falsetats pera atacarnos.

Aquets innobles procediments tenen la doble intenció per part del que'ls utilisa, de que aixís s'estalvia parlar de la desgraciada obra municipal de la coalició de les dretes, la que no té defensa possible, y el de procurar distreure, —empró sense conseguirho, —l'atenció del públic pera que no s'en adongués de la justa y general censura de que son objecte pels seus desacerts y deixadesa la majoria del Ajuntament.

A provar que fan bona obra municipalista es a lo que s'haurien de dedicar els desgraciats defensors de la política de les dretes badalonines, en lloc d'esbravar l'indignació que'ls produeix la desorientació y desorganització pròpies, ab desfogaments y ironies contra els que no varen sucumbir, malgrat tots els maneigs, embulls y paranyes, a les ambicions y vanitat d'uns quants homes de les dretes.

COMENTARI

El notable autor dramàtic castellà en Benavente, ab motiu de les nombroses representacions del Don Juan Tenorio a Barcelona durant aquesta època de l'any, publica un sarcàstic article que es una violenta diatriba contra els catalans, la que revela al ensemple la seva catalanofòbia y'l seu perfecte desconeixement de la vida catalana. Podrí ser veritat que el drama den Zorrilla es mes representat a Barcelona que a Madrid, puig que ell ho diu y no tenim datos pera contradir-lo, pero es necessita bemols pera afirmar que el projecte de Mancomunitats te mes partidaris a Madrid que a Barcelona. Si aquesta afirmació fos feta de bona fé, podríem recordar l'actitut de tots els partits catalans, inclosos els dinàstics, defensant com un sol home l'aludit projecte; prodriem citar el fet de que fins els lerrouxistas, constants enemics de tot lo que porta un segell català, no han gosat votar en contra, temerosos del mal efecte que llur conducta podia causar entre'ls pocs elements catalans mes o menys adictes a la llur política; pero com que no podem creure en la bona fé de les paraules den Benavente, creiem que no val la pena d'insistir sobre aquet punt. Y tornant a lo del Tenorio, es remarcable el fet que l'escriptor castellà en lloc de mostrar-se satisfet de la mostra d'espanyolisme que representa l'anar a aplaudir al personatge imaginari, que ell califica de héroe nacional, aprofiti la ocasió pera vituperarnos fent

comparances molt interessants entre l'èxit teatral del Don Juan Tenorio y l'èxit polític den Lerroux.

Trist es, en efecte, que'l nostre public ompleni encare els teatres pera anar a veure un drama tan passat de moda y tant mancat de valor literari com la obra den Zorrilla, qui, dit sigui de pas, no s'ha pas distinguit com a dramaturg; com trist es veure omplern-se les plases de toros y veure les multituds fanatitzades per en Lerroux. Pero serveixins de consol el fet de que aquestes tres calamitats, y podem afegirhi la quarta ab el gènere chico, siguin coses totalment importades, calamitats que patim gracies a la influència castellana. Si aquesta tingués un valor d'alta cultura y de civilització, podríem temer que tots els nostres esforços pera crear una cultura netament catalana, haviem de resultar inútils y que estavem condemnats a eterna inferioritat; pero donat el valor d'aquestes mostres de civilització importada, podem estar ben tranquils y seguir confiant en la virtualitat del nostre renaixement. Els toros, en Lerroux y'l gènere chico, en el qual pot contrariar el Tenorio, continuaran, no sabem fins quan, essent els espectacles favorits de la colonia castellana y del nostre baix poble del vulgus mes o menys ben vestit, incapàs de fruit l'art veritable ni de comprendre els ideals polítics basats en una enlaizada concepció ideològica que son avui patrimoni de tota la intel·lectualitat catalana; pero els altres, els que sentim l'art y la política d'una manera mes catalana y mes europea, preferirem anar a aplaudir les obres mestres del nostre teatre català, y adhuc les den Benavente, malgrat la seva catalanofòbia. Encara que sigui el nostre enemic, no deixarem d'aplaudir al autor de Los intereses creados, una de les obres mes fortes que ha produït el teatre castellà contemporani.

JEPUS

POLITQUES

Regna una forta maror entre les hosts jaumistes, ab motiu d'una carta que'l pretendent don Jaume ha dirigit a un nou periòdic de la comunió tradicionalista.

Segons els més fervents y antics adictes a la causa, la dita carta conté conceptes ben poc ortodoxes y ab aital motiu es recorda el cas d'haver estat expulsat de la familia reial del pretendent un avant-passat de don Jaume, don Joan, per considerar-lo massa llieral.

Si an aixó hi afegim que dintre la minoria jaumista del Congrés no hi ha unanimitat de criteri entre'ls seus components y que alguns d'ells, y entre aquests el prestigiós Mella, s'han insubordinat contra'l delegat de don Jaume a Espanya, en Febré, es comprendrà l'importancia de les dissidències jaumistes.

De la tant comentada carta ne retallem lo següent.

«No hagáis de un semanario político un púlpito, pero hablad siempre en Católico dentro de los principios de nuestra Bandera. Los asuntos religio-

sos dejadlos para las revistas Católicas propiamente tales.»

¿Qué dirán y farán ara els que acceptaben el jaumisme perquè deien que era el partit defensor de la religió?

Pera arribar a que un dels pretendents fés la declaració que copiem, no calia veure tres guerres civils en les que'n nom de Deu es derramaba la sang de tants y tants germans.

El general Weyler, quan es va presentar el projecte de Mancomunitats en el Congrés, va personar-se en aqueixa Cambra popular y en els seus corredors, com si intentés fer una coacció als diputats amics, va fer dir a tothom que volgués sentir-lo que aquella llei de descentralisació no's tenia d'aprovar perquè «era atentatoria a la integritad de la patria» y fins s'atrevia manifestar que Catalunya no la volia.

Ara sembla que canviarà d'opinió el general; s'entén, sempre que ab motiu de les rabietes del «avi» Montero Ríos que ha dimitit la Presidencia del Senat sigui ell, en Weyler, qui el substitueixi en aquest alt càrrech.

Deixem que sigui ell qui així ens digui. Copiem d'un telegrama:

«El general Weyler parlant ab diversos senadors amics seus deia aquesta tarda en el Senat que ell era'l candidat del Govern a la presidencia de dita Cambra quant dimitís definitivament el senyor Montero Ríos.

«Un dels presents li va dir:

«—¿Cóm aixó, mi general? ¿No sostenia vosté que era enemic de les mancomunitats?

«El general Weyler contestà:

«—Jo no he dit aixó. Vaig dir que ni votaria el projecte a no ser que'l Govern m'ho manés.»

Després de llegit aixó no creiem que hi hagi ningú que pugui dubtar mai més de que «don Valeriano» es un personatge absolutament formal... de formalitat política espanyola.

LES INDUSTRIES DE LA MAR (*)

(Continuació)

Ab el port desapareixerien les difícils operacions de fer en mar y treure d'ell les barques, operacions costoses y difícils qu'en qualque vegada exposa'l petit capital que representen, fruit d'un excésu treball, pesat y omplert de perillous obstacles. També desapareixerien ab ell aqueixes llargues temporades de permanéixer inactius, en terra, boi esperant qu'amaini'l tranquil que'ls priva de ferse a la mar, tant sols per les dificultats qu'oposen les avants mentades operacions. Y per altra banda, a més d'esser un lloc ben aixoplugador, tindria la ventatja de que'n qualsevol moment y en qualsevol circumstancia les barques podrien ferse a la mar, sense gastar res ni necessitar pera

res els elements auxiliars de qu' en l'actualitat s'ha de valdrer el pescador al anar a retornar de la pesca, y principalment quan sospresos per un ràpit y inesperat cambi de temps els obliga a cercar ab rapidesa el benfactor aixopluc.

En els paissos marítims del Nort, en les mars grans, seria impossible pera 'ls seus pescadors exercir la seva industria en les condicions en que ho realisen els de les costes d'aquí, malgrat que les arenoses platxes d'aquells paissos son de pendent molt menys pronunciada y'l mar sol tenir molt poc fons fins a bona distancia del lloc ont moren les aigues, per efecte de les merejes, cosa desconeguda en nostre Mediterrà.

En les costes occidentals de la Fransa, principalment en les de Bretanya, trovarém una infinitat de poblacions, bon xic més petites que Badalona y que viuen del producte d'una industria de pesca molt més insignificant que la nostra, les quals posseeixen el seu respectiu port de refugi pera les embarcacions dels seus moradors y les que, de trànsit, s'en venfen obligades a servirsen pera fugir de les tempestes. Al nort d'Espanya, mateix, trovém idéntiques proves, y en els llocs ont aquesta mena de ports no poden esser suplertes naturalment per l'abric que ofereixen les ríes, ben abundants en nombre per aquelles regions, ens trovém, per exemple, ab el petit port de San Sebastián, extenentse allà en un raconet de la pintoresca y célebre badia anomenada «La Concha», que tanta fama dona a dita aristocrática y hermosa població, quin port, per llur capacitat ben reduida, no serveix pera altra cosa que pera hostatjar contra les impetuositats del temps y de les fortes marejes, als vaporets y demás lleugeres naus d'aquella matrícula, que ab ses diaries y profitoses pesques assorteixen de peix, en grans quantitats, a moltes poblacions de la península, quelques molt distanciades del Cantàbric, inclós nostra veina Barcelona.

Com a prova de la millora que pot representar a dins de l'estacionada y rutinaria industria de pesca badalonina, l'establiment d'aqueix port que discuteixo basantme ab el sol objecte, el principal, de restar el major nombre possible de penalitats als nostres pescadors, es necessari que donguém una mirada demunt les escenes que's desenrotllen a diari en nostra platja, fixantnos com se realisa l'operació de fer en mar a una barca.

A bord tot està a punt y disposat ab ordre. Els sis o set pescadors, dalt de la barca, ocupen llurs respectius llocs, enfeinats en enllestir les darreres tasques de preparació. En terra hi resta'l patró, aguantant fortament el llibant qu'enroscat en el puntal de popa priva de que la barca fugi inoportunament costa avall. Devant de la barca y en filera fins al peu de l'aigua, tres o quatre homes, els empenyadors, ab pals groixuts a les mans, en-seuats de la banda per ont hi ha de lliscar la barca, están amatents esperant el moment solemnia que ella haurà d'entrar a l'aigua.

(*) Vegis el número 556.

Rera d'una pausa curta en espera d'un moment de calma en les onades, se sent la veu d'«Avara en nom de Deu» que crida'l patró boi deixant en banda la corda, mentre s'enfila a la barca quan ella tot just arrencà y lentament avensa. Es un moment emocionant, corprendor: la barca, lliure del tot, devalla per la platja lliscant, lleugera, demunt l'empalissada greixosa que'ls empenyadors llensen a ses plantes, a mida qu'avensa, pera càurer, finalment, demunt de les ones, que mitj parteix pera engarlandarse tot son vol, ab un blanc mantell d'escuma, en tant que lentament s'endinza y abandona'l sorral de la costa. Més tart, entre'ls grinyols llastimosos de les currioles de l'arbre, ha anat pujant la vela fins al cim y al desplegar-se s'ha inflat a l'impuls suau de l'aire y la barca ha emprés lleugera y triomfadora una marxa segura, dreturera y magestuosa com la d'un cigne.

¡Oh les belles plasticitats de les amples planes mediterrànies en els dies hermosos y innondats de llum, de clares y blavoses aigües reposades!...

JAUME PUJADAS BARRIGA.

(Seguirà.)

DEL AJUNTAMENT

SESSIÓ ORDINARIA DEL DIA 4 DEL CORRENT

Comensa a dos quarts de nou ab assistència de tots els regidors menys en Doménech Galcerán, qual ausència fou molt comentada després dels incidents desenrotllats en la sessió anterior. Presideix l'Alcalde en Martí Pujol.

Se llegeix l'acta de l'anterior, demanant en Casas que s'hi fessen constar les paraules que va dir en Nadal, de que al instruir l'expedient sobre la denuncia Doménech Galcerán va procurar-se no ferhi constar aquells dats per els quals se'n poguessin deduir responsabilitats, ja que aixó fou l'objecte del llarc debat que en dita sessió tingué lloc.

En Nadal manifesta que si bé digué dites paraules, nò foren soles, sinó que va afegirhi «o omisió».

En Casas replica que en Nadal digué aquelles paraules crues, car fins al final no's va batre en retirada.

S'aprova l'acta ab les manifestacions fetes per abdós regidors.

—S'aproven uns dictamens de la Comissió de Obres referent a les instancies d'en Francisco Parés y na Magdalena Sayol.

—S'en llegeix un altre de l'esmentada Comissió referent a l'instancia d'en Josep Estadella.

En Costa l'impugna, requerint novament que's marquí una línia en la Riera d'en Jornet y's fassí el plànol fiscal pera evitar que s'edifiqui capritxosament. Intervenien ademés en Martí, Miralles y presidencia, aprovantse seguidament el dictamen.

—S'aprova també un altre dictamen de Governació sobre l'instancia de na Mercè Sagués.

—S'aprova, després de breu discussió en la qual hi intervenen en Costa, qui demana explicacions, les quals li son donades per en Pujol y en Padrós Salvatella, un dictamen de la Comissió de Governació, aprovant el projecte de claveguera de des-aigüe de la Plassa Mercat.

En Doménech Renom, que ha intervingut en la discussió requerit per en Costa, s'ha mostrat, com sempre, desconexedor de tot.

—S'aprova un dictamen de la Comissió de Governació referent a l'indisciplina en el Cos de Consums. De l'expedient que aquella Comissió instruí sobre l'incident del fielat n.º 1, s'han imposat lleus penes a alguns empleats que hi intervingueren.

—Queda aprovat aixís mateix un altre de la de Foment referent a l'instancia d'en Eduard Tejedor.

—Passen a les respectives Comissions les instancies presentades per na Francisca Clarós y en Jaume Tejedor sobre obres y de la J. L. de Salvament de Nàufrecs sollicitant una subvenció d'una sola vegada.

—Se queda enterat d'un ofici de la C. M. de Reclutament senyalant dia pera'l reconeixement del mosso del reemplaç de 1911 n'Antoni Silvestre Bou.

—S'aproven les nòmines de la brigada eventual de la setmana passada: els jornals pugen 152'75 pessetes y el carros 162 pessetes.

Sobre'l projecte d'empréstit.—En Casas s'aixeca pera explicar la seva anunciada interpelació sobre el projecte d'empréstit presentat per la minoria federal nacionalista. Comensa dient en Casas que'ls firmants del mateix demanen als que hi intervinguin que ho fassin sense reserves de cap mena. Al presentarlo, va dient, ens ha mogut la doble intenció de donar orientacions y al ensemps plantejar un debat pera que del mateix en surti un plan, el qual tots estiguin compromesos a portarlo a la práctica, pera respondre a les nostres necessitats cada dia més grans, afegint que quant més se retardin aquestes reformes, més gros haurá d'esser l'esforç, puig nostra ciutat augmenta d'un modo considerable. Enteném, segueix dient, que encare que minoria, tenim el dever de portar iniciatives; per aixó presentém aquest projecte que no té res de definitiu sinó que sols marca una orientació de reforma, a la qual desitjém hi contribueixin tots els badalonins.

Sis son les reformes, va dient, que enteném nosaltres més primordials: Beneficencia Escolar, Escorxador, Cementiri, Aixamplis y Protecció Obrera, fent a cada una d'elles en Casas un breu exordi demostrant la conveniencia de dites reformes.

Passa a continuació a estudiar l'estat de nostra hisenda municipal. En 1.º de Janer, diu, se devia la quantitat de 284,441 ptes., de les quals 161,163 corresponen a la «Companyia del Gas», a la qual, sense negarli aquest deute, mentre no's col·loqui en més bon terreny no hem d'estar disposats a pagarli; corresponen les restants a la Diputació y al Estat, als quals se podria gestionar la condonació, a la primera per serveis, puig es poca l'influencia

que deixa sentir a Badalona y al segon en buscar la compensació deixant de pagar lo que'ns correspon per l'impost d'utilitats. La liquidació en 31 de Desembre de l'any passat, diu, donà un superàvit líquid de 5.000 ptes., més les 19.000 ptes. que's va deixar en efectiu pera l'obertura del carrer de l'Industria fent preveure, per lo que va d'any, que la liquidació d'enguany oscilarà de 50 a 60 mil pessetes que aminorará molt nostra deute, donat el cas d'haverlo de donar íntegre; y si a tot aixó s'hi afegís lo que val el patrimoni de la ciutat, veuríem que en nostre inventari l'actiu supera molt al passiu.

Tarrassa, diu, ab 15,872 habitants, té un pressupost de 991,262 ptes. y un deute de 561,642; Mataró ab 18,765 habitants y un pressupost de 622,182 pessetes té un deute de 538,040 ptes.; Manresa, de 23,416 habitants, té un pressupost de 731,978 pessetes; Sabadell ab 28,282 habitants y un pressupost de 958,883 ptes. sosté un deute de 408,653 ptes. y Badalona ab 20,985 habitants y un pressupost de 577,884 ptes. té un deute de 284,441 ptes.; tenint Mataró un empréstit compromés de 230,000 pessetes; per un Escorxador. Ab aquest estat, afegeix, se veu ben clarament l'estat de l'hisenda de nostra ciutat en relació d'altres similars.

Haig de fer notar, segueix dient, que les cantitats que's consignen en el projecte no son definitives, puig s'ha de tenir en compte que l'empréstit podria ésser de 300,000 ptes. en el cas que'ls nostres rics volguessin cubrirlo comprant a la par nostre paper; empró si s'hagués de recorre a la banca la cantitat s'hauria d'aumentar a 500,000 ptes. y 50 anys d'amortisació y interessos, puig sols aixís se fa negociable en banques un empréstit. Y en el projecte s'hi consigna de 300,000 ptes. per atenció a nostres potentats, puig seria una indelicadesa no comptar ab ells.

Nega l'orador, a continuació, que'l projecte de Protecció Obrera sigui «un mirallet pera cassar aloses», puig ell és presentat ab la més pura sinceritat. Encare que l'emancipació de l'obrer hagi de venir d'ells mateixos, es un deber del Municipi l'ajudar-lo y donarli més elements de vida y augmentar sos medis d'associació; per aixó en el projecte consignem que's basteixi un edifici pera albergarshi les entitats obreres ab secretaria y saló d'actes comuns, borsa de treball, consultori gratuít y Junta de Reformes Socials, senyalant pera aplegar recursos un impost sobre inspecció de motors, que creu ningú s'hi oposaria donat el seu destí, junt ab lo que's fassi de multes y subvencions oficials y particulars, essent aquest institut dels primers d'Espanya, puig no devém esperar pas que l'Estat ho fassi, car aniria llarc.

Tot lo que se senyala, va dient, en dits projectes, son propòsits y orientacions, que si unim l'esforç de tots, farém que desapareixi el ruralisme regnant, fent a nostra ciutat gran y bella, implantant pera portarho a cap una era de pau ciutadana basat en un règim d'ampla tolerancia. Acaba ofe-

rintse, demanant a tots la seva opinió, puig ells cooperaran ab desinterés tota altra iniciativa que vegin més factible.

En Pujol, desde la presidencia, li contesta celebrant que la presentació dels projectes no sigui un criteri tancat, afegint que ja que ha d'estudiarse no te rés a objectarhi. Recorda l'estat decadent de nostre Municipi que impedia donar efectivitat a cap reforma d'importancia. Se declara enemic d'empréstits que no tinguin forsa d'opinió, afegint que com més grans siguin aquells més factibles son, puig s'avensa temps.

Té'l criteri, diu, de no fonamentar els empréstits sinó ab les rendes del Municipi, mai hipotecant els crèdits dels veniders; se creu, diu, en el dever de recordar que está en projecte una nova Llei Municipal, deguentse de tenir aixó en compte, car sense regenerarse abans les hisendes municipals no será aquella rés. Acaba dient que no sab si la nostra hisenda respondrà, recomanant a la ponencia que's nomeni que atengui y estudiï aquestes observacions.

En Casas declara que'n la forma incoherent d'expressarse en Pujol no sab si's desprén que l'Ajuntament accepta en principi el projecte o ha d'esperar la nova Llei per no trovarse la nostra hisenda compromesa.

En Pujol replica que no avensa la seva conformitat, sino que sols senyala orientacions y notes que s'han de tenir en compte pera fer adicions y modificacions al projecte.

En Casas extranya que en Pujol parli com a president y no com a regidor y al ensemps que no avensi el seu criteri sobre l'empresa de reformes, ab més motiu després del temps transcorregut.

En Padrós Vidal creu que ab quatre mesos d'estudi poden haverse capacitat dels propòsits del projecte y de la seva virtualitat. Extranya que en Pujol no hagi exposat el criteri de la majoria. Acaba manifestant la més absoluta conformitat de la minoria radical ab els propòsits exposats en dit projecte.

En Pujol diu que abans d'avensar opinió deu estudiarse l'estat financier del Municipi.

En Casas recorda que'l projecte senyala sols una orientació, no haventhi rés definitiu. Qui es el que no compromet la seva hipoteca, ab més raó, haventse'n d'aprofitar els que vindrán? Fà a continuació varies comparacions refutant lo dit per en Pujol. Les ciutats alemanyes, diu, tenen el 50 % del seu pressupost compromés per amortisacions y interessos d'empréstits, y Barcelona emprengué la Reforma tenint un deute de dos cents milions de pessetes. Crec—afegeix—que s'ha de dir primer si s'accepta anar a l'execució de reformes, dient, ademés, que sols ab les rendes del Municipi no's pot fer un empréstit sino ab nous ingressos.

En Pujol replica que ha dit que no es partidari d'empenyar el patrimoni de la ciutat.

Intervé en Nadal qui aboga pera que's nomeni la ponencia pera estudiar la conveniencia y si l'es-

tat de nostre Municipi permet empendre aquelles reformes.

En Casas manifesta que sols falta que la majoria digui la seva opinió. Pregunta si veuen un altre medi, que no sigui l'emprèstit, pera empendre aquelles reformes.

En Nadal diu que ab lo que quedi aquest any se podrien fer part d'aquestes reformes. Insisteix en que's nomeni la ponencia.

En Casas diu que no'n formaràn part que no's digui que's va de dret a empendre reformes. Creu que no's poden empendre aquestes ab els resultants de les liquidacions, deixant desateses les atencions primordials de la ciutat y tenint, ademés, compromesos els deutes. Aixó no es viure, diu; anant sempre al céntim solsament, no's farà mai rés.

Insisteixen en Nadal y en Pujol en que's nomeni la ponencia, no acceptantho en Casas que no's manifesti clarament el criteri que tenen del assumpte, recordant aquest que un prohóm de dreta, en Botey, en 1908 publicà en forma d'interviú a GENT NOVA una serie d'articles en els que's declarava d'acort ab el criteri de reformes que sustenta el projecte citat.

En Nadal replica que tots hi están conformes, que sols se tracta de discutir l'oportunitat.

En Casas replica que s'estudii si's vol y que's deixi aixís en suspens y que ja avisarán quan tinguin un criteri format.

Intervé en Serra corroborant les manifestacions darreres den Casas, y la presidencia, la qual califica d'esperit impertinent el criteri den Casas. Diu que si les minories portessin la responsabilitat no parlarien aixís.

En Casas li replica que la responsabilitat l'assumiran tots. Les reformes dites, va dient, s'han de fer a base d'emprèstit, cubrint sa amortisació y interessos ab arbitris. Pregunta si s'accepta anar a la reforma per l'emprèstit y si troven altre medi que el diguin, per lo qual se veurà si tenen un punt de convergencia.

En Pujol repeteix conceptes ja vertits, parlant a continuació en Martí propasant se dongui un plás prudencial, pera que la majoria pugui emetre una contestació concreta.

En Casas repeteix que tots els que's comprometin assumiran responsabilitats. Nega que vulguin comprometre la gestió de la majoria.

En Pujol creu que un dels factors principals es l'administració corrent puig l'any passat no hi eren y no saben com anà. (*Rumors en el públic*).

En Casas replica que no hi tenen rés que veure les resultants del pressupost vigent, puig l'emprèstit ha de ferse a base de nous ingressos.

En Nadal y en Pujol entenen que la ponencia ha d'anar lliurement a estudiarho.

En Casas manifesta que'l nomenament de la ponencia ha de venir després de l'acceptació als propòsits del projecte, puig la ponencia no es pera estudiarho sino pera portar a cap l'emprèstit.

En Martí observa que en Nadal ha dit que ha estudiat l'assumpte; aixís ja té judici format a base de si accepta o no el projecte; que'l digui si acás.

En Nadal diu que'l seu criteri l'exposará prop de la ponencia, puig potser faria mal al projecte si ho digués en públic.

Per fi va a passarse a votació una proposició den Nadal pera que's nomeni la ponencia, entrant durant la mateixa en Pujol, qui's trobava fora del saló, ocupant seguidament la presidencia. El resultat es de 8 a 8. En Serra pregunta si un cop comensada una votació se pot entrar en el saló. En Pujol manifesta que no sabia rés, puig no s'ha cridat abans als regidors, retirantse pera que acordin lo que'ls sembli.

Parlen sobre la qüestió en Nadal, Serra, Casas y Padrós Salvatella, dolguentse aquest darrer de que en una cosa que ha de portar tants beneficis a Badalona's vagi d'aquesta manera.

Se repeteix per fi la votació entrant altre cop en Pujol. Aquella dona'l mateix resultat de 8 vots a favor per 8 vots en contra. En Planas al votarse les dngues vegades era fora del saló.

El president no sab qué fer en vista d'aquest empat y com que sembla demanar opinió, en Casas manifesta que com que ignora la finalitat de mantenir aquesta proposició, se deixi, conforme disposa la llei, pera repetir la votació en la sessió vinenta. Aixís se queda, aixecants tot seguit la sessió.

D'EXCURSIONISME

Novament la Secció excursionista de nostre Centre es disposa a actuar de valent. Sabem que té en projecte alguna excursió d'importancia y de moment es disposa a empendre una serie de forades els diumenges al mati que prometen veures del tot concorregudes.

Diumenge passat pot dirse que's realisá la primera de la serie. De bon mati sortiren bona colla disposats a empendre llarga caminada. Directament cap a Sant Adriá, les emprengueren un cop allí, cap a Sant Andreu, la Sagrera, Horta, fins arribar a Sant Cebriá, desde'ont se dirigiren a la Font de la llet, que está per aquells vorals. Allá s'esmorsá, emprenent de nou la caminada cap aquí, montanyes a través. Perduts pel bosc, de cop y volta es trovaren dintre el *Laberinte* del marquès d'Alfarrás (Horta) preciosa obra artística, especialment per l'horticultura. A m'm feu l'efecte que estava contemplant una serie de quadros d'en Rusiñol. Caminant, caminant retornarem per Sant Andreu, atravesant el Besós y cap a Sant Adriá altre vegada no sens haver resseguit abans les fonts de per aquells indrets.

Es lloable l'empresa que's proposa la Secció excursionista, perque fins aquestes senzilles forades apart del desenrotllo físic que reporten, son verament instructives, car en elles se recull una infinitat de dats que moltes vegades esdevenen altament útils. Nosaltres, que assistirem a la del passat diumenge, en quedarem verament complasucts.

CAMA-LLARG.

NOVES

CENTRE CATALANISTA «GENT NOVA».—Inauguració de la temporada teatral.—El diumenge dia 24 del corrent se representarà en el teatre de nostre Centre l'hermosa obra d'en Enric Bataille, traducció catalana, *La Verge Boja*, prenenthi part els distingits aficionats senyors Giró, Boix, Cardona, Gili, Muns y altres, acabant la funció ab el divertit sainet den Rusiñol. *El pintor de miracles*.

Als abonats de l'última temporada s'els reservaran les localitats fins al dia 15.

Per encàrrecs al conserge y socis del Centre.

«**Demaneu Sal Vichy Etat** pera begudes. **Comprimits Vichy-Etat**, efervescents y **Pastilles Vichy-Etat** en els seus envases d'origen.

Refuseu tota imitació.»

PER L'ESCUT DE NOSTRA CIUTAT.—Contribuint a l'informació oberta pel nostre Ajuntament en averiguació de quin es el veritable escut perteneixent a nostra ciutat, hem entregat a l'Arcaldia una col·lecció dels números de GENT NOVA en que hi foren publicats uns articles del nostre amic en R. Tudó y Durán, historiant el referit assumpte.

«**Les mellors aigües alcalines Vichy Hôpital** (es tòmac), **Vichy-Célestins** (ronyons), **Vichy-Grande-Grille** (fetxe), son insubstitubles.

Refuseu tota imitació.»

FELICITACIÓ.—Nostre apreciat amic y col·laborador en Joaquim Folch y Torres, ha obtingut en oposicions el càrrec de bibliotecari del Museu Arqueològic Municipal de Barcelona.

Nostra més coral felicitació.

El sombrero del carrer de Mar, núm. 42, en M. Riera posa en coneixement de sa nombrosa parroquia y al públic en general haver rebut un inmens y variat sortit en sombreros y gorres última novelat els quals ofereix a preus verdaderament sens competència.

CONTRIBUCIÓ.—Dimars prop vinent dia 12 del corrent acaba el plàs pera pagar la contribució del quart trimestre d'enguany en el lloc y hores de costum.

La Sastreria «La Confiansa» den Josep M.ª Coll (avans J. Umbert) ha rebut els gèneros novelat pera la present temporada.

Reial, 71, Badalona.

CREU ROJA.—Es ja un fet la reorganització de de una delegació en nostra ciutat de la benemèrita y aliruísta Associació la «**Creu Roja Espanyola**», comptant els seus iniciadors, a més de les nombroses inscripcions fetes per badalonins, ab oferiments del Delegat Regional que ha fet per aquest objecte varies visites a Badalona. Tot fa esperar que aquella iniciativa assolirà un important èxit.

Pera demà dia 10 del corrent a les cinc de la tarda hi ha convocada una reunió general que tindrà lloc en el Saló del Consistori de nostre Ajuntament pera la reorganització de la Comissió de la Creu Roja d'aquest districte y nomenament de sa Junta Directiva. La Comissió organitzadora fa avinent que en cas de que per oblit involuntari, alguna societat no hagués sigut convidada, que s'agrairà la seva assistència al acte, donantse per el present anunci per convidades.

L'Aigua de Vilajuiga, es precisament una fórmula mèdica que la naturalesa encertà pera la curació de les enfermetats dels ronyons, estómac, fetxe y molt especialment del mal de pedra.

Es veuen els resultats al poc temps de cursar dita aigua.

ATROPELL.—Dilluns prop passat a la matinada, al extrem del carrer den Prim, un subjecte, sentint-se sàtir, donà un espant més que regular a una noia que's dirigia tranquilament al seu treball, havent d'esser auxiliada en una casa veïna. L'interfete, als crits de espant de la noia, fugí.

Al donar compte d'aquest cas, fem avinent a les autoritats la conveniència de que hi hagués en aquelles hores més vigilància, puig ens sembla qu'es precisament l'hora, en la que aquella queda casi reduïda a zero.

Totes les afeccions del aparell respiratori se combaten ab una rapidés assombrosa ab el PECTORAL ALPINO.

*
ESTADÍSTICA.—El moviment de població de nostra ciutat en el passat mes de Octubre es el següent: Naixements 54; Defuncions 35 y Matrimonis 16.

CLÍNICA DENTAL

— DE —

PAU SOLÉ DALMAU

Cirurgià Dentista

Consulta gratuita pels pobres que vagin proveïts d'un volant de l'Arcaldia.

Riera Folch, 160

Hores: de 9 a 1 matí y de 3 a 6 tarda.

TEATRE CERVANTES.—Demà a la tarda la companyia Panadés-Vila-Torelló, que ab molt d'èxit actúa en aquest teatre posarà en escena els drames en tres actes *Flor de un dia y Espinas de una flor*.

Aquesta companyia té en estudi la comedia en act. *Les mantes de D. Prudenci* del intel·ligent jove d'aquesta ciutat en Josep Baulenas, la qual s'estrenarà properament.

Ja'n parlarem.

No oblideu que'l millor laxant depuratiu que cura l'estrenyiment, les febres, gàstriques, tifus, grippe, etc., etc., es el THE ALPINO.

ANUNCIS OFICIALS

Habiendo p dido permiso la Sra. Viuda é hijos de Luis Bigas, para instalar un electromotor en la casa número 94, de la calle de la Industria de esta ciudad, se previene que los que se consideren perjudicados pueden presentar sus recursos en la Secretaría de este Ayuntamiento dentro el plazo de quince dias.

Badalona á 4 de Noviembre 1912.—El Alcalde, *Martín Pujol*.

Acordada por el Ayuntamiento de mi presidencia, en sesión del día de ayer, la celebración de subasta para la construcción de una cloaca de desagüe del edificio Plaza del Mercado, pasando por los calles de la Piedad y del Mar, hasta desembocar en la de la playa, se avisa que los documentos de dicho Proyecto estarán de manifiesto en la Secretaría del mismo, por término de diez dias, á los efectos de lo dispuesto en el artículo 29 de la Instrucción para la contratación de los servicios provinciales y municipales relativo á la presentación de las reclamaciones que se consideren oportunas; advirtiéndose que las que no se produzcan dentro del expresado plazo no serán admitidas.

Badalona á 5 de Noviembre de 1912.—El Alcalde-Presidente, *Martín Pujol*